

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunclurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 21.

Joi, 15/27 Martiu

1879.

Cu 1 Aprile st. v. 1879 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiie nóstre, alu caroru abonamentu espira cu 31 Martiu st. v. 1879, se binevoiesca a silu renoi *de cu vreme*, déca voiescu cá diariulu se li se tramita regulatu. De la 1 Aprile st. v. incolo diariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si renoi abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Preliulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci. (Abonamentulu se primescu si in bilete hipotecarie romane.)

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Brasiovu, 14 (26) Martiu.

Candu cineva se afla in lupta si candu lupt'a lui este atatu de grea si neegala, cá ceea ce-o portamu noi romanii din Transilvani'a si Ungari'a in contra celoru, cari voiescu se ne impuna cu forti'a limb'a loru, — trebuie se fia pregatitu a intimpina si perderi. Contrarii nationalitatii nóstre nu puteau dormi de necazu vediendu cá poporulu romanu in unanimitate condamna pasii reactiunari intreprinsi in defavorulu culturei nóstre nationale, de cátra guvernulu ungurescu. Ei hotarira dér' in consiliulu loru de resbela a incepe ataculu in contra positiuniloru nóstre, intre cari isi alesera cea mai espusa dela flanculu stangu. Dupa ce facura recunoscerea, navalira asupra acestei positiuni, nu in diu'a mare, ci nóptea sub scutulu intunerecului. Sentinelele in reduta dormeau, comandantulu nu era nicairi si multe capetenii ale óstei uitandu-si de datori'a loru, ametiti si sedusi de cátra ómenii cumparati ai contrariloru, le deschisera acestora portile fara nici o resistinti'a. Unu hurra teribilu ce resuná din taber'a contraria ne facú se cunoscemu perderea ce amu suferito, in partile aceste — ale nefericitulu Maramuresiu.

Contrarii imple aerulu cu chiolele loru de bucuria, dér' óre nu ar' avé ei mai multa cauza de a se intrista asupra acestui successu alu loru de-cátu noi asupra desastrulu ce l'amu suferitu in acea parte? Nu se gandescu ei cá armele cu cari au castigatu acea victoria se potu intórce inca in contra loru, cá intr'o di potu se amenintie in acelasiu gradu libertatea loru propria?

In adeveru nimicu nu dovedesce mai eclatantu nedreptatea pretensiuniloru maghiare facia de noi cá inscenarea adresei maghiaróne in Maramuresiu. Déca guvernulu maghiaru spre a justificá proiectulu de lege maghiarisoriu si facia de poporulu romanu a fostu silitu se 'si iea refugiulu la o adresa facuta si subscrisa la poruncéla de cátra ómenii sei, atunci reu, fórte reu trebuie se sté cu justificarea. Si óre adres'a Maramurasieniloru a fostu unu eflucusu alu vointiei poporulu si n'a fostu croita la poruncéla?

Credemu, cá nu mai póte fi nici cea mai mica indoieála despre natur'a acelei adrese, candu insusi diuarele maghiaru marturisescu, cá ea este a se multiami numai staruintiloru „patriotice“ ale organeloru administrative, ale prefectulu si subprefectulu comitatulu Maramuresiu.

Déca acea adresa ar' fi contienutu dorintiele adeverate ale poporulu maramurasienú nu era lipsa se se puna in miscare intregu aparatulu administrativu alu comitatulu spre a aduna subscrieri la ea, nu era necesariu cá ómenii se fia sedusi a-o subscrie inainte de a-o fi cetitu, si cei ce alergau dupa subscrieri din satu in satu nu trebuia se se ferésca atatu de multu de convocarea ori-carei adunari in care se fi datu esplicari poporulu, se se fi datu ocaziune si celoru de pareri contrarie a se pronuntiá inaintea lui.

Prefectulu si subprefectulu cu toti functiunarii subalterni, cu o céta de renegati si de preoti retaciti in urm'a loru — eata espressionea „adeverata“ a vointiei poporulu maramuresienú. Amu trebuí se ridemu de o asemenea icóna a „vocei poporulu“, déca impregiurarea, cá multi romani, a carora anima este nestricata, ni se infaçisíeza in fondu cu feçiele triste ale unora, cari au fostu insielati, nu ar' fi prea durerósa pentru noi.

Dorerea ce o simtímu inse pentru cei ce au cadíutu victima uneltíriloru ómeniloru guvernulu ni se micisóreza prin impregiurarea, cá multi fruntasi ai poporulu maramuresienú au respínsu cu indignatiune tóte incercarile contrariloru, au avutu curagiulu a resistá torentulu ce voiea se-i rapésca cu sine si au protestatu astfeliu in contra acelei adrese, care isi bate jocu de adeveratele sentíeminte si dorintie ale romaniloru. Nu va trece multu si se va dovedí, cá poporulu maramuresienú este pe partea aceluor'a, cari au refusatu se subscrie adres'a aceea monstruósa.

Bucuri'a ce-o arata press'a maghiara cu privire la adres'a din Maramuresiu nu ne va conturbá dér' nici cátu e negru sub unghia in lupt'a drépta si santa, pentru conservarea limbei si a nationalitatii nóstre amenintiate. Perderea ce amu suferit'o in Maramuresiu este numai unu semnu alu provedintiei, care ne admoniéza cá se ne indoimu strajile, se ne concentramu fortiele si se veghiamu pe viitoriu cu mai mare precautiune si cu mai multu devotamentu asupra iuteresseloru de vieatia ale nationalitatii nóstre.

Pentru astadi suntemu in placut'a positiune a dá o proba contrariloru nostri despre aceea cumu semtu romanii atunci candu scriu din indemnulu liberu, ear' nu la poruncéla. Declaratiunea de mai la vale a braviloru preoti si mireni romani de ambele confessiuni dela chei'a Turdii din Transilvavi'a este unu asemenea actu, care emana din liber'a vointia si cugetare a poporulu romanu. Ilu recomandamu atentiunei pressei maghiare si cu deosebire atentiunei aceluor deputati maghiari, cari nu s'au sfiitu a adresá o telegrama de felicitare prefectulu Lonyay si subprefectulu Mihálka din Maramuresiu pentru meritele ce si le-au castigatu prin stórcerea subscrieri'oru faimósei adrese.

Indolu 13 Martiu 1879

Declaratiune.

Noi mai josu subscrisii, pretii Greco-Catholici si Greco-Orientali si Mireni dela Chieia Turdei in susu 'ne tienemu de datorintia suprema, a dechiará solemnu, facia cu press'a maghiara, care nu incéta a ne insultá prin espressioni mai pe josu de omenia inaintea opiniunei publice, si a Europei intregi dicundu: cá tóte cele intreprinse decátra Metropolitii, si Episcopii nostri la Maiesstate: cá limb'a ungara se nu se introduca cu sil'a in scólele nóstre confessionale, cá studiu obligatoriu, nu s'au facutu cu scirea si invoirea nóstre, — la ce res-

pundemu cu dispretiu si urgia din partea nóstre: Cá tóte cele intreprinse de capii nostri bisericesci le recunoscemu de ale nóstre, pretindiendu susu si tare, cá si pe venitoriu se intrevina la Maiesstate, cá pe terenulu invetiamentulu se se respecteze legile sactionate. — Cu neasemnatu mai mare indreptatire cá press'a maghiara, care identifica statulu, cu natiunea unguresca, identificamu noi Bisericele nóstre cu Nationalitatea, cáci in Statu liberu trebuie se se bucure credintiosii de Biserica Nationala, cáci intre multele vijelii natiunea romanesca prin Biserica si-a conservatu limb'a si credinti'a; Natiune si Biserica fora limba nu póte esista. Ba dorirea nóstre, a subscrisiloru precumu a Natiunii intregi de ambele confessiuni ar' fi aceea, cá Metropolitii, Episcopii, cari suntu totu de un'a nationalitate, pe venitoriu, in cumulo (la olalta) se se presenteze inaintea prea bunulu nostru Monarchu, rogandulu pré umilitu se 'ie Natiunea Romanesca sub scutulu parintescu pentru credinti'a, si loialitatea aratata cátra Cas'a Domnitória facia cu nedreptatile ce ni se facu. — Ori si cine déca va vré trebuie se recunósca: cá Metropolitii, si Episcopii suntu pentru Biserica si Natiune, si nu Biserica si Natiunea pentru Metropolitii si Episcopi, si parintele Titu Budu vrendu a escusá pe Episcopulu greco-catholicu alu Gherlei, a trecut cu vederea cuvintele Apostolului: Pastoriti turm'a lui Dumnedieu cea dintre Voi, purtandu grige de ea, nu cu sil'a ci cu buna voie, nu pentru agonisela ci din inclinatiune, nu cá cumu ati fi stapani peste clironomii lui Dumnedieu ci pilda facénduve turmei, si candu se va aratá Marele Pastoriu veti luá cunuu'a Marirei, care nu se vestediesce.

Petru Ales. Vlass'a preotu si proprietariu; Ioan Covrigu, docente si propr.; Hossu Alecsa, mireanu; Ili'a Mateiu, mireanu; Ioanu Cadariu, mireanu; Bucsa Simeon, mireanu; Hudrea Ioanu, mireanu; Iuga Lupu, mireanu; Trajanu Vlass'a, mireanu; Cadariu Ioanasiu lui Simeonu; Cadariu Iuan I. Partenie, mireanu; Todea Vasile, mireanu; Ioanu Partulu propr.; Danu Partulu, mireanu; Demetriu Botta preutu si propr.; Demetriu Botta jun. propr.; Copilu Gavriila, propr.; Sofroniu Munteanu, preutu si propr.; Alecsie Ceortea, propr.; Vasilie Ceortea, propr.; Ioanu Samoila, preutu si propr.; Ioanu Boc'a, docente si propr.; Vasilie Lucaciu, preutu si propr.; Simeonu Mihaiu, docente si propr.; Ioanu Marzanu, propr.; Tranca Mitru, propr.; Gavriila Itideg; Belcu Vasilie; Simeonu Popu, propr.; Stefanu Mihaiu, propr.; Mihaiu Todoru, propr.; Ioanu Crisianu, propr.; Popa Todoru, propr.; Ioanu Morariu, preutu si proprietariu; Ioanu Popu, propr.; Iacubu Todoreanu preutu: Ioanu Vana, Cantoru si propr., Filofteu Munteanu, preutu si propr.; Georgiu P. Rusu, Cantoru, docente si propr.; Demetriu Vana, propr.; Vutca Pavelu propr.; Rusu Niculae propr.; Ioanu Marcu, preutu si propr.; Filipu Hagau propr.; Gregorie Vurtanu, propr.; Vasilie Grozavu, propr.; Iliu Marcu, propr.; Orzeiu Vasilie, propr.; Tiocu Petre, economu; Birtiu Niculae, propr.; Belcu Costantinu, propr.; Niculae Popu, docente; Gibu Vasilie, propr.; Gibu Eodoru, propr.; Demetriu Vutca, preotu si propr.; George Bologa, docente si propr.; Vasilie Hossu, preotu si propr.; Ioanu Hossu, propr.; Iacubu Hossu, propr.; Olteanu Iuonu, propr.; Hancu Todoru, economu; Iacubu Marie, economu; Basilie Popu, docente, Nutiu Gavriila, mireanu; Vasiliu Nutiu, Cantoru; Nutiu Iuonu, mireanu; Iacubu Bordanu, preutu si propr.; Georgiu Teutianu, preotu si propr.; Antoniu Luc'a, propr.; Iliu Luc'a, propr.; Ioanu Arion, croitoru; Vasilie Luc'a, mireanu; Simione Rusu, propr.; Teodoru Poppu, propr., Alexandru Popp, propr.: Constantinu Popu, proprietariu.

Cronic'a evenimenteloru polítice.

Bani si ear' bani; bani pentru trebuintiele dilnice ale administratiunei, care se scumpesce din ce in ce, bani pentru Bosni'a si acuma bani si pentru Seghedinu si teritoriulu inundatu, — eata refrenulu, care se repeta fara incetare in camerele

din Budapesta si Vien'a. Tote celelalte cestiuni suntu numai ca decoratiune, in fondu tronéza cestiunea cea mare, cea mai principala a discussiunei parlamentare — aceea a imprumuturilor, a urcarii dariloru. Poporele astépta usiurare, dér' ecoulu dorintieloru loru le striga indereptu necontentitu: Contribuiti! Vien'a emuléza cu Budapesta. In 18 l. c. ministeriulu Stremayr-Taaffe a depusu pe biuroulu Reichsrathului unu proiectu de lege, care, pe lenga incassarea dariloru directe si indirecte pentru lun'a lui Aprile, mai cere inca unu imprumutu de 100 milióue. „Socotiti, ca poporul póte se duca in spate si greutatea acést'a? insraba „N. fr. Presse“. „Probabilu, ca pacea va face, ca cu incetulu se incete miseri'a economica, si poporul se nu cada sub sarcinele, ce se marescu necontentitu. Dér' si in casulu acést'a favorabilu, nu va intrebá poporul maniatu si nu va avé dreptu se intrebe, ca óre trebuie se fia tractatu cu ori-ce pretiu si elu ca acelu animalu rabadatoriu, pe a caruia spate domnulu seu incarca totdeuna atata, catu se nu cada tocmai sub povara? Nu are poporul dreptulu de a resuflá odata liberu si fara povara apasatóre si se se inaltie la buna stare, la libertate materiale si spirituala? Ce va fi óre, deca ceia, cari sciu se calculeze cu atata virtuositate poterea ce o are poporul pentru portarea in spate a sarcineloru, ar comite odata o eróre?„

Aceste intrebari se facura cu privire la Austria, cu catu mai indreptatite nu ar' fi ele faéa de starea economica a popóreloru din Ungaria? Dér' aci se vede, ca ómenii nu au timpu pentru asemeni reflexiuni, aci ei mergu orbesce inainte pe calea imprumuturilor si a maghiarisarei. De candu cu proiectulu de lege alu lui Tisza-Trefort, siovinismulu maghiariloru a inceputu se inffloréca din nou. Nu trece nici o di, ca cei din dieta se nu indrepte câte o sagéta in contra nemaghiariloru. Acést'a s'a intemplat cu deosebire la desbaterea budgetului ministeriului de culte si instructiune care s'a terminatu in 20 Martiu. Cine a vedutu ca diet'a se voteze cevasi pentru scopurile de cultura ale nemaghiariloru? In budgetulu instructiunei se oglindéza mai bine supremati'a rassei maghiare. Totu ce se face, se face pentru maghiari si in folosulu culturai loru, ear' noue ne scotu ochii cu subventiunile fórté modeste ce se dau pe fiecare anu confesiuniloru. Dér' nici de aceste nu ne lasa se ne bucuramu in pace Gabriel Ugron cu ai sei, cáci provocéandu-se la calatori'a Episcopiloru romani la Vien'a si la atitudinea preotiloru sasesci din Ardealu, cari se lupta in contra ideei de statu maghiare, cerú intre aplausele stangei dela ministru, ca se aiba de grige, ca subventiunile, ce li se dau se nu se intrebuintieze spre scopuri inimice statului. Ministrulu Tisza l'a mangaiatu cu aceea, ca pentru cei ce voru intreprinde cevasi in contra statului sunt de ajunsu legile ungueresci; autonomi'a confesiuniloru trebuie respectata. Frumosu propusu! Intr'aceea Tisza nu s'a potutu reteni de a nu dá unu ghioldu institutiunei juriului, dicéandu ironicu, ca numai in acelu casu nu se póte aplicá legea, candu indiviidii vinu inaintea juriului, ca-ci acést'a ii absolvéza. Dep. Zay respinse atacurile indreptate in contra luteraniloru transilvani si a Episcopiloru romani, dicéandu, ca sasi transilvani inca nu suntu multiamiti cu proiectulu de lege maghiarisatoriu, ei inse au remonstratu nu la tronu, ci la ministrulu Trefort. In fine dupa ce mai repetira si altii cererea lui Ugron se votara subventiunile preliminate.

Situatiunea esterióra capeta intr'aceea earasi o faéa totu mai amenintatóre. Russii si-au pusu in gandu se nu iésa din Turci'a la terminulu ficsatu de tractatulu dela Berlinu si Angli'a cu celelalte poteri facu silintie zadarnice de a-i scóte de acelo. D. Andrassy cu tóte aceste inse nu-si perde umorulu celu bunu; elu predice in Gazet'a oficiala din Vien'a departarea la timpu a russiloru dicéandu, ca póte greutatile ivite in privinti'a Rumeliei s. a. se voru poté aplaná si fara o conferentia posterióra. Cunósce óre Andrassy ideile secrete ale lui Bismarck, candu ne face asemeni sperantie frumóse? Dér' Russii nu se confunda asia de lesne, ei sciu, ce voiescu si de aceea prepara barbatesce revolutiunea in Bulgari'a si Rumeli'a. Acést'a revolutiune va dovedi, in casu, candu s'ar' departá russii, ca Rumeli'a ostica nu se póte desparti de Bulgari'a si ca presentia trupeloru russesci a fostu singur'a garantia a ordinei in acele provincii. „In data ce ne vomu duce noi din Bulgari'a, are se vina acolo potopulu“ eata argumentulu cu care russii voiescu se sparie pe celelalte poteri. Cabinetele schimba earasi dese note intre olalta, vomu

vedé la ce intielegere voru poté ajunge si deca greutatile se voru poté delaturá asia usioru cumu crede d-lu Andrassy.

Maramuresiu in Martisoru.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Cu viua bucuria veduramu ca romanii ardeleni si banatieni arata prin manifestari consentimentulu loru faéa de representatiunea arhieriloru romani facuta la Maiestatea S'a in contrá proiectului de maghiarisare, la care ne impartasimu si noi; de alta parte inse cu dorere aducemu la cunoscinti'a publica adres'a unei parti a stranepotiloru lui Dragosiu inaintata deja cu iutimea fulgerului Maiestatii S'ale in favorulu introducerei limbei maghiare ca studiu obligatu in scótele confessionale romane, subscrisa de partea cea mai mare a asia numitei inteligentii romane din Maramuresiu.

Nu ne demitemu péna in a defni infricosiat'a crima comisa de inteligenti'a romana, ne marginimu de asta data a registra numai faptulu ivirei faimosului protestu si manevrulu seducetóriu intreprinsu pentru castigarea subscrieriloru de asia, numitii „murari liberi.“ Acesti'a predominantu moralicesce asupr'a vice-comitelui si a subprefectulu romanu — dupa cum ne incunoscintiarámu mai tardiu — si in modulu acést'a voindu a infruntá pasii facuti contrá maghiarisarei de episcopulu Lugosiului dr. Victoriu Mihályi prin romanii, mare parte consangeni din loculu nascerei sále; — fiindu totodata ajutorati la esecutarea repentina a acelei manevre cu nemargenitu zelu de Vicariulu Maramuresiului in spe, acum numai administratoarele oficiului aceluia, Mihailu Kökényesdy, care nu s'a sfiitu a se angagiá cu membri romani ai administratiunei — au scosu la cale acea adresa fatala. Kökényesdy de timpuriu inconscientiatu despre tendinti'a demonica a „murarilor liberi“ in locu se fi admoniatu pe romanii séu se fi convocatu inteligenti'a romana la o adunare generale in cestiunea acést'a importanta, s'a incumetatu a luá la sine adres'a formulata in limb'a maghiara de „Murarii liberi“ si a agitá pentru subscrierea aceleia in protopopiatulu seu, mergendu din satu in satu spre a seduce pe subalternii sei preoti, invetiatori cantori si d'in poporu pre toti aceia. mai alesu obsitari, cari invetiandu la regimente putienu a serie — si au sciutu cu mare necasu manji numele.

In celelalte cercuri subprefectii Iuliu Vintiu, Ioane Gyenge si Vasiliu Mihalcá protopopulu ordinariu alu Visieului si aspirante la postulu de vicariu, au indemnatu cu insielatiuni inteligenti'a si pe toti carturarii romani la subscrierea adresei maghiaróne.

Periculós'a si de totu romanulu binesemtoriu condemnabil'a initiativa, luata la adres'a d'in cestiune de administratoarele oficiului vicariale, o aflamu démna pentru publicitate mai alesu d'in acela motivu, ca provocandu aténtiunea pre ven. Ordinariatu gherlanu se 'lu indemnamu, ca, pentru conducerea clerului si poporului Maramuresianu in veneratoriu, se puna in fruntea acelu-a de vicariu unu astfelu de barbatu, care va fi la culmea misiunei sále si va sei apretiuu interesele puru nationale mai pe susu, decatu ale sále particulare si nu se va face instrumentulu orbu alu antagonistiloru natiunei romane.

Aflamu de-odata convenabile, ca se scie lumea romana, ca stranepotii lui Dragosiu inca nu-su toti perduti a inregistrá numele domniloru acelor'a, cari adres'a desumentionata nu au subscris'o anume: Laurentiu Mihályi, Ladislau Lazaru, Petru Salc'a protopopi, dr. Ionu Mihályi protofiscalu comitatensu Gavrilu Mihályi notariu la tribunalu, Ioanu Ciplea, Georgiu Rednicu advocati, Antoniu Brebanu, Ambrosiu Barinde, Paulu Popu, Georgiu Rednicu, Basiliu Oniti'a preuti si Ioanu Marchisiu capelanu.

La inchiaiare trebuie se marturisimu, ca ne consolamu cu speranti'a — dupa proverbiulu maghiaru, care dice: candu bati unu cane, nu se aude in ceriu — ca adeca adres'a maramuresiána, care contine unu protestu in contra romanesci procederi a Arhieriloru nostri, nu va avé nici unu efectu, ci va fi o eterna rusine si mustrare de consciintia pentru aceia destulu de misiei renegati, cari preferindu interesele loru proprii intereselor comune nationali romane, au conclucratu cu membrii romani ai administratiunei comitatului la seducerea inteligentii si mai alesu a clerulu romanu, cu diferite promisiuni, vórbé góle si informatiuni sinistre; — ne consoléza mai incolo si impregiurarea

aceea, ca poporul romanu cu opinca, ca in locurile locuite de romani, asi'a si aici pastréza va pastrá scumpulu seu tesauru, limb'a si natiónalitatea in totudéun'a cu mai mare fidelitate si iubire, decatu acei conducatori ai lui, cari pentu interese materiale vor' se-si ruineze si propri'a lor existintia.

Unu maramuresiánu.

Eata ce i-se scrie „Familiei“ din comunu Valeni, Maramuresiu, cu privire la uneltiri „solgabiriloru“ in favorulu adresei maghiaróne!

„In dilele prime ale lunei lui Martiu judii cercuali romani au inviatu numai pe romani, carturari, frantasi, preoti si invetiatori, pentru a subscie o adresa, respective o petitiune cátra Maj. S. „in cauza fórté interesanta si grava pentru interesulu si viitorulu poporului romanu.“ Asia grabiu si eu la invitarea cordiala dér' neasteptata a juratulu cerculu Is'a in 2 l. c. in Barsana, si sosindu affai numai romani, inteligenti si poporu subscscriindu o petitiune. Fui salutatulu la intrare si inviatu se subscriu. Respunsei, ca voiu subscie deca voiu sei scopulu. Mi se reflectá, ca o potu ceti. Dér' candu voiu se o cetescu, mi se luá din mana de cátra juratulu Iuliu Vintiu, sub pretestulu, ca-i multa scrieóre si se intárdia lucrulu; inse imi va spune d-s'a punctele cele mai de frunte. Ascultai nepresupunendu nici unu reu vedindu numai romani, cumu me informau despre tenórea acelor scriori petitionale cu nescie frase obscuri fara nici o insemnatate, camu in intielesulu, ca noi romanii totdeaná nisumu a ne castigá cunoscinti'a limbei ungueresci de buna voia, dér' voimu se pastramu cultulu si pentru a nóstra. Mai multu nu mi spuse nimic. Cugetai, ca d'nu este va vedé si Maj. S'a, ca nu e trebuintia se ni se impuna prin lege studiulu limbei maghiare, de óra-ce noi de buna voia o studiamu; si vedendu pe preotii si romanii frantasi de faéa si subscrisi, nu poteamu presupune vr'unu atentatu, vr'o tradare, deci subscrisei. Dér' candu pusei condeiulu josu, toti erupsera in hohote. In urmarea acesteia, simtindu-me insielatu, pofitii se mi se descopere mai apriatu scopulu acelei petitiuni. Atunci mi se dede spre cetire, cu sarcasme, laudandu-se stilulu. Si atunci descoperii veninulu. Petitiunea desavúá portarea prelatiloru nostri si cerea aprobarea prealabila a proiectulu de lege pentru introducerea limbei ungueresci in scótele poporale.

„Eata turm'a lasata de pastori in gur'a lupiloru! Eata unu atentatu, o tradare o mistificatiune, decatu care mai mare nu se póte affá. Acést'a propaganda a fostu urdita de unguiri, si esecutata prin uneltele loru. Maioritatea poporului din Maramuresiu nu s'a subscrisu, dér' toti stau cumanele in sinu si nu facu nimica, privescu cumu pier romanulu, cumu isi subscie sentinti'a de mórté. Multi aspira la câte unu osu de rosu, si apoi pééra lumea! Cátiva romani, in frunte cu adeveratii conducetóri ai loru, au incercatu tóte, dér' nu potu invinge, ca-ci pe la noi sunt multi demoni impetitiati. Comun'a nóstra, aflandu-se insielata, a inaintatu dóue proteste in contra acestoru mistificatiuni: unulu cátra Maj. S'a si altulu cátra comitelesu supremu. E de insemnatu, ca poporul si pe alte sate nu e consciu despre ce a facutu, ba chiaru presupune reu din lucru, fara a fi reflectatu la acela. Eata ce remuneratiune are increderea órba a bietulu poporu in aceia, pe cari ii sustiene din sudórea s'a! Sermane poporu!

T. Margineanu.

Discursulu d-lui Ionu Bratlanu.

(Urmare.)

Dupa ce arata, ca motivele domnului Veruescu nu voru deslega cestiunea israelita continua, dicéandu: . . . „Am avutu mai antaiu discutiuni lungi in consiliulu de ministri deca trebuie se motivamu sáu nu, si dupa lunga si matura desbatere, amu ajunsu se ne convingemu ca nici nu potemu nici nu suntemu in dreptu, nici nu este bine, nici este cu potintia de a se motivá declaratiunea de revisuire a Constitutiunii. Candu inse s'au incinsu discutiuni fórté aprinse in camera si in senatu pentru motivare, am disu, ca se cadamu, numai se dobéndimu unanimitatea corpuriloru legitórie. Candu o natiune unanimitatea se pronuntia intr'unu singuru modu, chiaru deca acelu modu nuu privitu ca celu mai nimeritu, totusiu elu este respectatu. Tóta munca nóstra a fostu, ca se intrunimu in cestiunea acést'a tóte partidele ca numai asia amu reusitu noi cu tóte cestiunile cele mari nationale. (O voce: De ce n'am reusitu cu Basarabi'a?) V'am disu, ca deca ne lasámu in transactiuni si amu fi primitu se ni se de indoitu si intreitu de ce pretiu'ia

Basarabi'a, amu fi fostu desconsiderati inaintea lumii, întregi (Aplause). Am avutu dorerea de a perde Basarabi'a, dér' am castigatu inaintea Europei s'nsideratiunea si reputatiunea suntemu o natiune care tiene la esistentia s'a nationala care tiene la pamentuluni seu la patrimoniu s'eu nationalu (Aplause). Acést'a ne-a ridicatu nu ne-a scadiutu. (Aplausr.)

Candu amu vedutu in sectiuni cá motivarea are mai multi sorti decatu nemotivarea, amu cautatu numai, cá se capete acele motive unanimitatea corpurilor leguitórie. S'a facutu incercare, cá se se póta impaca amendoué partile déra nu s'a potutu, din cauza, cá motiunea nu este constitutiunala, si cá este periculósa pentru tíera. Se nu ne infaciasiamu inaintea Europei impartiti in vointia, cá prin aceea numai amu dá arme strainului. Se adoptamu parerea d-lui Carpu, care este ideia primitiva a guvernului. Minoritatea s'a abatutu dela propunerea d'antaiu modificand'o si indicandu o adeverata solutiune, ceea ce nu era in propunerea motivata la care aderasemu sub reserva de a intruni unanimitatea.

Dorintia si vointia a guvernului a fostu se fimu si acumu uniti, cá in tóte cestiunile cele mari nationale. Mai cu séma in acést'a cestiune internationala forte dificila trebuie se frnu miti. D-Vóstre ve pare reu, cá opozitiunea a adoptatu in cestiunea acést'a parerea guvernului, dér' noi n'amu facutu asia, ci in tóte cestiunile mari, amu cautatu se castigmu pe adversarii nostri politici pentru ideile nóstri, ba i-amu pusu chiaru pe densii in frunte, totudeuna partid'a nationala liberala a datu antaetate adversariloru politici, cari erau interesati se fia de alte opinii. Noi partid'a nationala liberala n'amu acusatú nici o data pe adversarii ideiloru nóstre politice, cá ne facu opozitiune, pentru cá au cutare intentiune, ori cutare ambitiune, noi amu primitu pe toti cu bratiéle deschise, cáti au venitu si s'au pusu pe teremulu intereseloru mari nationale. N'amu cautatu se sfarimamu pe adversarii nostri politici, ci amu cautatu, cá se tréca pe teremulu ideiloru partidei nationale libera le. Astfelu amu adusu noi tíer'a in positiunea in care se gasesce astadi (aplause.)

Intr'o cestiune atát'a de grava si de delicata d-vóstra gasiti reu, cá tóta opozitiunea vine se dica, cá cestiunea israelita este o cestiune economica sociala si nationala, si cá nu potemu se o deslegamu decátu numai conformu cu interesele nationale? (Aplause). Candu vomu pasi toti pe acestu terenu, socotiti, cá in faci'a Europei nu vomu fi mai puternici? Ce voiti d-vóstra? De ce ve temeti? Cá unii dintre d-loru voru trad'a caus'a natioinala? Apoi aceea, care ar' face acést'a s'ar' sinucide singuri, si interesele nóstre economice, sociale si nationale, totu n'ar' poté fi compromise din cauza, cá natiunea s'ar' sculá in contra loru. D-vóstra, faceti o crima guvornului, cá au cautatu cá la deslegarea acestei cestiuni grele se participe tóte capacitatile, tóte inteligintiele Romaniei spre a o deslegá cátu mai nimeritu? Eafa unde este pentru mine sigurantia viitorului Romaniei. (Déca inse veti banuí pe tóta lumea si déca veti pretinde, cá numai o fractiune din partid'a liberala are instinctulu conservarii nationale, atunci veti compromite caus'a tierii. (Aplause). Dmnu Vernescu pune astadi cestiunea ministeriale astfelu cumu asiu poté dico cá-'mi pune sutitulu la gatu. Eu l'amu întielesu pentru ce face acésta. Vernescu indata ce a esitu din ministeriu s'a pusu in opozitiune si ne-au hartiuitu pe tóta diu'a in cestiuni mai mici si acumu si din cestiunea acésta mare face cestiune ministeriale, candu e in jocu viétia Romaniei.

D. Vernescu 'mi face unu requisitoriu dela 1848 si me acusa de tradatoriu in favorulu Israelitoru. Candu asiu sci cá sunt 10, cari se dica cá d-s'a n'asiu mai stá unu momentu pe acést'a banca (Aplause). Onor. d. Vernescu a disu, cá tóta viétia mea nu-i da nici o asigurare in cestiunea ce ne preocupá, cá la 1848 au datu Bratianu si Rosetti dreptul israelitoru. Dér' proclamatiunea si program'a miscarii dela 1848 a fostu redactate de Eliade Radulescu si noi cei tineri, n'amu facutu atunci decátu se urmamu pe cei ce tieneu in mana stindartulu nationalu cá Eliade Radulescu. Cumu d-loru? Eliade Radulescu generalulu Maghiaru, generalulu Thelu, Golescii, erau ei tradatori de tíera? — Dér' de ce au pusu ei in constitutiunea romana de atunci resolvarea cestiunii israelite? Au pus'o pentru cá la noi nu erá, in adeveru, cá in Moldov'a, o cestiune israelita, unde Domnulu tierii a facutu mari specule cu Israelitii. La noi nu s'au facutu térguri si térguletie pe proprietati particulare cu colonisari de israeliti. La noi se întielegeau tieranii cu boierii de a-dreptula dér' nu prin Israeliti cá in Moldov'a de aceea nu erá aici o cestiune israelita la 1848 nici unu periculu in proclamatiunea lui Eliade Radulescu.

Vinu la 1866. Atunci nu se facea de cátu ceea ce faceti d-vóstra astadi. Unulu din membri minoritatii de astadi a disu, cá déca se primea acelu articulu asia cumu se propnsese la inceputu ia Constitutiune atunci se deschidea portile mari si largi la Israeliti. Dincontra déca primeau articulu cumu se formulésa la inceputu si déca ar' fi luatú tóte precautiunile pentru interesele nationale atunci navalirea Israelitoru n'ar' fi crescutu. La 1866

partid'a liberala, nationala nu voiea se dé drepturi in massa Ebreiloru, civoiá numai smulga o arma din manile aliantiei israelite si ale tutuloru inimiciloru tierii si déca si acumu nu veti face decátu numai acusatú, fara a luá precautiuni serióse si reale, apoi aceiasiu periculu, care esistá atunci, ilu veti renoi si astadi. (Aplause). Imigratiunea Ebreiloru in Romani'a dela 1866 a crescutu cu totu articulu 7 din Constitutiune. Prin urmare ve întrebu inca odata: ce ati facutu cu acelu articulu? Nu ati facutu decátu reu tierii si de aceea toti sunteti astadi de opiniune cá e bine se fia stersu, nu numai pentru cá se impune de tractatulu dela Berlinu, ci fiindu-cá ati vedutu, cá elu ne-a facutu in schimbu celu mai micu bine. (Aplause).

Trecu la alta ordine de idei. S'a vorbitu, cá la Berlinu amu avutu intalnire cu Israelitii de acolo. Acést'a este adeveratu. M'amu intalnitú cu presiedintele aliantie, israelite din Parisu, nu cu d. Crémieux, care e vice-presiedintei alu carui nume nu 'mi vine in minte, precumu si cu directorulu generalu alu acelei societati. d. Cohen, Domniele loru au voitu se me véda si negresitu, cá a trebuitu se primescu întrevederea. Dér' le-amu disu: Voiti se puneti cestiunea israelita in Congressu? Ne faceti o mare nedreptate, si faceti in acelasi timpu unu mare reu coreligionariloru d-vóstre Noi cei d'antaiu suntemu interesati se stergemu art. 7 din Constitutiunea nóstra, cá-ci elu face coreligionariloru d-v. o situatiune privilegiata in Romani'a. In adeveru cá ministru de finantie, am potutu constatá cá asupr'a diece individi cari calcau legile financiare, optu celu puçinu erau Israelitii si numai doui Crestini. Crestiniloru le aplicamu amendele ce le impune legea; Israelitoru inse, déca indrasniamu se atingu unulu s'eu doui din optu, erá lucru mare, pentru cá me temeamu, cá tóta Europ'a are se strige: persecutiune religiósa! Acésta situatiune, le diceamu, noi suntemu cei d'antaiu, cari dorimu a o schimbá, fiindu cá ea este mai multu in desavatagiulu nostru decátu alu Israelitoru.

Déru acumu întrebu pe onorabili domni, cari credú, cá sunt singuri espressionea adeverata a sentimentulu de conservatiune nationala ii întrebu se 'mi spuna ce au facutu dela 1866 péna astadi pentru garantarea intereseloru Romaniei si ce stavila au redicatu contr'a navalirii Israelitoru in tíera. Cunoscú doue singuru acte: Unulu erá legea comunalá dela 1868, prin care Romani'a se impartiea in 32 de state. Candu spunea onor. d. Codrescu alaltaeri cumu este construita de puternicu aliantia israelita si cu câte greutati vomu avé se luptamu in contra ei, 'mi aduceamu aminte de proiectulu de lege alu domniei loru, care nu se multamiea pe atatu cátu este de slaba societatea romana, ci voieau se o imparta in faramaturi (aplause). In acelu proiectu erá vorb'a descentralizare. Eu insielegu descentralizarea, dér' ce felu de descentralizare? Constituirea puternica a tutuloru elementelor din tíera in asia conditiuni, in cátu toti împreuna, toti strinsi si legati prin legi se póta desvoltá mai cu taria si mai cu energia nationalitatea romana, ér' nu se face atátea state, câte judetie in Romani'a. Alu Duoilea proiectu a fostu celu famosu subscrisu de 33 deputati, pe care 'i credú omeni destulu de seriosi spre a nu poté se-si inchipúesca, cá intr'ua societate moderna aru fi fostu posibilu se se adopte si se se aplice mesurile, pe care d-loru le propuneau. Acelu proiectu erá din partea d-loru numai o simpla reclama electorala, dér' care din nenorocire dedea pretextu Ebreiloru se strige: persecutiune religiósa!, poporu barbaru!, legi barbáre! Eaca totu ce ati facutu de la 1866 si péna asta-di in acést'a cestiune.

Care suntú inse institutiunile de creditu, la formarea carora ati contribuitu, si prin care se puteti asigura interesele economice, sociale, nationale si politice ale Romaniei? Nu amu vedutu se se fi formatu de cátu doue, trei societati: Creditulu funciaru ruralu si urbanu si societatele de asigurare. Déru la formarea acestoru institutiuni n'amu vedutu se se fi luatú parte acei mari filo-romani, acei infocati patrioti, cari credú, cá potú se resolve asta-di cestiunea Ebreiloru, votandu cate-va motive. Singuru onor d. Vernescu a luptatu împreuna cu noi — cáci amu avutu lupta, cá se putemu infintia Creditulu funciaru, fara de care asta-di jumetate din proprietatile romane aru fi fostu comperate de Ebrei pe numele multora din acei, cari asta-di ne acuza, cá vindemu tier'a Ebreiloru. . . (Aplause prelungite.) Se mérga ori-cine pe la tribunale se véda, cati din noi, cei acusatú, cei banuiti, amu cumparatu pe numele nostru case si mosii pentru Ebrei si cáti din partea cea-l-alta, (aplause sgomotose si prelungite.)

(Va urmá.)

Brasiovu 21 Marte 1879.

Stimate Dle Redactoru! Mi-iau voia a ve transmite unu scurtu reportu despre representatiunea teatrala, data in 4 (16) Marte c., de cátra societatea de lectura a junimeii studióse dela gimnasiulu nostru din locu. Am cam intardiatu puçinu cu acestu reportu, fiindu cá imi placea a crede, cá me va preverí unu reportoru mai competentu; inse dó're, acésta nu s'a intemplatú. Eu

din parte mi mai sunt de parere, cá este bine, cá lumea romana si straina din afara se afle, cá tinerimea nóstra studiósa de aici, prin representarea piesei „Macaveii“ s'eu „Luarea Ierusalimului“ a doveditu numerosulu si alesulu publicu, care aler-gase a asistá la representatiune, cumcá ea, pre langa progressulu in studie, face progresse eminente si in ceea ce se tiene de viétia sociale practica, de civilisatiune in întielesu mai largu, de urbanitate si rutina luméscá, si in fine de consciintia propria in lupt'a pentru esistentia individuale si nationala.

Pies'a „Macaveii“, melodrama in patru acte de Cuvelie si Leopold, representa o scena din istoria judeiloru, ce s'a petrecutu in Ierusalimu si giurulu seu pe la anul 165 si 164 inaintea crestinismulu, si e menita de a desvoltá in generatiunile temporiloru nóstre caractere tari si devotate credintiei, patriei si natiunii sale, precumu erau siepte fratii „Macavei“, cari se pusera in fruntea poporulu judeu pre tempulu, candu regele Siriei Antiochu Epifanu pornise se cucerésca Ierusalimulu.

Sal'a cea mare si pompósa a gimnasiulu romanu dimpreuna cu galeriele sale erá indesata de publicu. La 7 1/2 óre din séra cortin'a se redicá si mai inainte de tóte conducatoriulu societatii de lectura a tinerimeii studióse, d-lu professóru Piltia, salutá pe publicu cu puçine cuvinte caldúre, facéndu mentiune despre indemnulu si scopulu tinerimeii intru representarea acestei piese de teatru. Dupa aceea se aretá pe scena Salmone, veduv'a lui Eleazaru marele pontifu alu Ierusalimulu si mam'a celoru siepte frati Macavei, care invoca ajutorulu Ceriulu in favórea armelor judeiloru contra idololatriiloru sirieni. Acestu rolu principalu si fora indoiéla si celu mai greu in tóta pies'a s'a jocatú de cátra junele octavanu George I. Ciurcu cu o abilitate admirabila si cu successu pe depínu multiamitoriu. Matrónelle si preste totu mamele romane au avutu ocaziune se invetie dela veduv'a lui Eleazaru, cumu trebuie in momente de periculu se-si incoragieze si indemne pe fiii loru, de a se luptá si sacrificá pentru sanctuariile credintiei, pentru patria si natiune. Apoi d-lu Mera, studinte de class'a a sieptea gimnasiale, care avea rolulu lui Iudeas, celu mai mare fiu alu Salmonei si siefu supremu alu judeiloru, te facea a crede, cá intru adeveru se întórce tocmai din lupt'a cu sirienii, atátu de fidelu si de viu sciea a-ti representá scenele din apropiarea muriloru Ierusalimulu. Densulu sciea se fia mare in momentele, candu noroculu armelor i suridea, dér' si mai mare erá elu, candu cu lantiulu de bratie mergea se-si dè sufletulu pe altarele patriei. Mizaelu, celu mai micu dintre fratii lui Iudeas, rolu jocatú de studintele Stefanu, ne-a datu celu mai stralucitu esemplu de abnegatiune de sine si de devotamentu pentru patria si poporu. Elu n'avea de cátu se se lapede de credintia s'a, se se inchine idoliloru siriani, si capetá in schimbu man'a Teonisei, fic'a regelui Antiochu, de care erá amoresatu, si poté se fia fericitu; inse cu abnegatiune rara a respinsu ofertulu regelui Antiochu si a preferitu se móra pentru credintia si neamulu seu. D-lu Stefanu ne-a infaçiatu acésta scena cu multa desteritate, chiaru cu talentu de arta teatrala. D-lu Pantiu, studinte de class'a a opt'a, inca a sciutu se ne infaçisiez pe regele Siriei Antiochu in tóta grandórea si inganfarea lui de invingétoriu asupra judeiloru; asemenea si d-lu Uveges pe vicleanulu si trufasiulu Eliodoru, generalu sirianu si favoritu alu lui Antiochu. Greu rolú a avutu si junele studinte Romulu Baiulescu, care ne-a representatu pe delicat'a si frumós'a Teonisa, fic'a loru Antiochu, in captivitatea ei la judei; inse cu cátu rolulu a fostu mai greu cu atátu succesulu mai frumosu. Fia-mi permisú a mentioná in fine si pe domni Moroianu, Pittisiu, Popea, Hamsea, Colesiu, Zorca si Mircea, cari, desi n'au avutu roluri principali, totusi au contribuitú fórté multu la bun'a reusita a frumósei întreprinderi.

La arangiarea acestei representatiuni teatrali are mare meritu dlu comerciante Ionu B. Popu, caruia eu dandu espressione opniunei publice de aici mi-iau voia a-i aduce multiamita cordiale; deorace D-s'a nu numai a inlesnitú tinerimeii procurarea diferiteloru costumuri, ci a povatiuit'o cu esperintiele sale in totu tempulu de pregative. — La incheierea representatiunii, pe la 10 óre, publiculu a eruptu in aplause entusiasmte si pe depínu multimitu s'a departatu. Sum convinsu, cá prin acésta successa representatiune tinerimea studiósa a pusu o pétra fundamentala la bibliotec'a sa de lectura, cá-ci desi intrarea a fostu gratuita totusi publiculu, care a partecipatu, va contribuí cu

bucuria ori si la ce ocaziune obolulu seu spre acestu scopu.

D i v e r s e .

(Calea ferata Ploiesci-Predealu si Orsiov'a-Verciorov'a.) Dupa cumu anuntia „Bud. Corr.“ a fostu subsemnatu in 16 Martiu n. in ministeriulu de esterne din Vien'a conventiunea, prin care se obliga guvernulu romanu a construi definitivu inca in anulu acest'a calea ferata Predealu-Ploiesci si a o predá circulatiunei la 13 Decembre stilu nou 1879. Lini'a ferata Orsiov'a-Verciorov'a va fi deschisa indata, ce se va promulgá legea, alu careia proiectu va fi asternutu de cátra guvernulu dietei in dilele procsime.

(A d v o c a t u n o u .) Ni se scrie cá dlu Michailu Veliciu facu censur'a advocatuala in 19 l. c. inaintea comisiunei din Budapest'a cu successu stralucitu. Presiedintiele C. Vojkay la fine rosti cátra bravulu teneru romanu aceste cuvinte: „Primesce, domnulu meu, diplom'a de advocatu, care deplinu o meriti.“ La censura a asistatu unu numerosu publicu, intre care junimea nóstra din Budapest'a. Precum suntemu informati d-lu Veliciu 'si va deschide cancelari'a in comitatulu Aradului. I-dorimu si noi deplinu successu in nou'a s'a cariera.

(Societatea studentiloru in medicina din Bucuresci.) a publicatu de curéndu o brosiura intitulata „A patra aniversara a Societatii“, care contine descrierea serbarei societatii, darea de séma pe an. 1879 si o disertatiune despre superioritatea vietiei sociale asupra celei individuale, de Alex. Spiroiu. — Societatea s'a constituitu astfeliu: Pres. d. Dr. C. Stauceanu; vice-pres. dd. Drd. T. S. Susianu si Al. M. Paclianu; cassieru d. Em. Popovici; bibliotecariu: d. B. Lad. Bianu; secretari: dd. P. I. Inotescu si G. Strutianu.

(D e l a S e g h e d i n u) se anuntia intre altele, cá la 19 ale curentei s'au numeratu casele cáte mai stau si s'a constatatu in modu oficialu, cá in sub. Rochus stau, 14 case, dintre cari se póte locu' numai in 9; in orasiulu de josu mai stau 56, intre cari 42 pótu dá adapostu, in Palanc'a stau 248, intre cari sunt de intrebuintiatu numai 217. Tóte celelalte case sunt ruinate. Péna in 19 s'au descoperitu 800 de cadavre, cari se inmormentéza cáte 10 intr'o grópa in Szóreg. Cadavrele se espunu intr'una din casele cele mai mari ale orasiului, unde se petrecu scene cutrieratóre, candu rudeniele isi recunoscú cáte unu membru alu familiei. In fiecare di mai se surpa cáteva case din cele ce mai stau. Si biseric'a din „fóváros“ se astépta se cada in fiecare di. Aceia, cari locuiescu inca in casele loru séu au fugitu in alte case, primescu pe fiecare di o portiune de pane si de slanina, care li-se aduce cu pontónele. Altu nutrementu, nu capeta carne si bucate calde nu li se dá de locu. Si ómenii din clasele mai avute trebuie se se multiamésca cu portiunea loru. Victualiile in generalu sunt de totu scumpe. Brutariulu Abraham vinde fransele (zsemlye) bucat'a cu cáte 10 cr., o pane mica cu cáte 1 fl., un'a mare cu 3 si cu 5 fl. Si tabaculu e enormu de scumpu; o sugara de cele scurte costa in multe locuri 5 cr. Soldatii se plangu mai multu de scumpete, cáci sold'a nu li s'a maritu. Prin stradele orasiului a si inceputu a se respandi unu mirosu penetrantu, pentru cá sub ruinele caseloru zacu nenumerate cadavre de ómeni si de animale, din care cauza cu timpulu se potu desvoltá boli infricosiate. Pe fiecare di se descopere printre mine nefericiti, jumetate morti de fóme si de frigu. Architectulu Kunfalvy cu barc'a lui si cu doi ómeni pe cari ii platesce, merge pretutindenea si curagiului seu este a se multiami vieati'a a 575 ómeni, pe cari i-a scapatu numai densulu strabatendu cu pericolu de vieatia, printre ruinele caseloru si scotiendu-i de pe acolo. — Directorulu politiei a afisiatu o proclamatiune prin care se provóca toti, cati posedu efecte straine din timpulu catastrofei, de a face aratare despre ele la politia in timpu de 24 óre. Caus'a acestei proclamatiuni au fostu mai multe arestari, ce s'au facutu din cauza, cá unii evrei luara mobile din locuinte straine si voieau se le transpóte cu trenulu. Luati la raspundere inse sustieneau, cá au voitu numai se scape mobilele si efectele straine.

(F o c u i n C e t a t e a - d e - B a l t a .) Ni se scrie cu dat'a 14 Martiu st. v. urmatórele: Biserica gr. orientala din comuu'a nóstra, Cetatea-de-

Balta, a arsu in 12 l. c. la órele 10¹/₂ din nópte, chiaru candu ventulu batea mai cumplitu. Cinci case, cari au luatú focu — fiindu-cá ómenii nu apucaseru a se culcá — au fostu stinse; un'a a arsu cu totulu. Biserica a arsu cu totulu. Biserica a arsu de n'a remasu decátu un'a frantura de turnu. Foculu nu se scie din ce s'a escatu; se dá cu socoteala, cá a fostu pusu de man'a unui reu voitóriu. Daun'a — calculu de mediu locu — se urca la 2000 fl. v. a. Eata earasi unu casu, care pretinde ajatoriulu confratiloru.

(I n s e m n a t a t e a S e g h e d i n u l u i p e n t r u m a g h i a r i s m u s i m a g h i a r i s a r e .) Diuariulu „Pesti Hirlap“ vorbindu despre catastrof'a, ce a venitu asupra orasiului Seghedinu, dice in Nr. 77 din 19 ale curentei: Seghedinulu n'a fostu numai orasiulu celu mai maghiaru in Ungaria, dér' totodata si factorulu celu mai puternicu alu propagatiunii maghiarisarii intre elementulu acela, alu caruia cucerire pentru nationalitatea nóstra are cea mai mare insemnatate. Germanii din Banatu, acestu poporu diligentu, avutu si patrioticu, care tiene totdeanu la maghiarismu si a fostu totdeun'a aliatiulu celu mai siguru alu nostru in contra tendintieloru antipatriotice sud-slavice, isi tramiteau de mai multi ani copiii la Seghedinu, spre a invetiá acolo limb'a maghiara. Si in anii din urma s'a potutu observá o propagare imbucuratória a limbei maghiare intre Germanii din comitatulu Torontalului asia, incátu ne dá sperantie cele mai frumoase pentru viitoriu. Déca in timpurile vechi, candu esistá jurisdictiunea proprietariloru de pamentu, proprietarii s'ar' fi silitu, de a lati limb'a si nationalitatea nóstra, astadi n'ar' mai poté fi vorba de Germani in Banatu, si poporulu acel'a bravu a intreprinsu de buna voia de a indeplini cele neglese, isi instrua copiii sei in limb'a maghiara, cá-ci semte si marturisesce, cá datorinti'a cetatianului ungurescu este de a intielege, de a vorbi limb'a statului si vede cátu de indreptatita este dorinti'a, cá acela, care voiesce se se fericésca in viéti'a publica a Ungariei, nu numai in anima, ci si dupa limba se fia Maghiaru. Organulu celu mai de frunte mediu locitoriu in acest'a miscare patriotica a fostu orasiulu Seghedinu, a caruia poporatiune dá garanti'a si pentru aceea, cá copii germani tramisi acolo se invetie limb'a germana se poteau intari in sentimentele patriotice ce le-au suptu acasa. Seghedinulu a fostu fanariulu maghiarismului pentru Banatu. Se zidimu cátu mai curéndu acestu fanariu din nou; nationalitatea nóstra semte perderea nereparabila a facarei óre, cu care se va intardiá reinviarea acestui orasiu maghiaru din ruinele sale. — Totu meritulu Seghedinului erá dér' dupa fóia siovinistica „Pesti Hirlap“ acel'a, cá serviea de organu alu propagatiunii maghiarismului intre nationalitatile nemaghiare, alte merite nu mai are nefericitulu Seghedinu.

(M o m e n t e d i n c a m p a n i ' a r o m a n a . T a b l o u r i i n c o l ó r e d e o l e i u .) Domni Gr. Luis, librariu si F. A. Lachmann, oficieru c. r. si corespondentu militariu, au intreprinsu reproducerea acelor tablouri frumoase, pe cari, dupa cumu anuntiaseramu cu alta ocaziune, le esecuta la comand'a Domnitoriului Carolu, pictorulu Schönberg, si cari representa stralucitele lupte ale armatei romane in contra Turciloru. Aceste tablouri sunt pe panza, in culóre de oleiu, intinse pe pervasu si puse in o rama poleita in latime de 12 centimetri, ast-feliu, cá dimensiunea tota'a a tablouriloru insemnate sub lit. A B si C va fi de 97 centimetri inaltime 79 cent. largime. Tablourile incepundu dela Lit. D si pana la Lit. O vor avea 104 cent. inaltime pe 79 cent. largime. Tóta seri'a se compune din copii fidele ale originaleloru. Tablourile sunt cele urmatóre: A) O siarja de Calarasi cu M. S. R. in capulu colónei. (Episodu de manevra). B) Portretulu M. S. R. Domnitorului, C) Idem alu M. S. R. Dómnei (ambele in marime naturala a bustului). D) Ataculu Grivitiei in diu'a de 30 August 1877. E) Trecerea Armatei romane peste Dunare la Corabi'a. F) Bombardarea Vidinului. M. S. R. in bateri'a Carolu la 15 Maiu 1877. G) Inspectiunea M. S. R. in interiorulu redutei Grivitiei. I) Intelnirea Musirului Ghazy Osman-Pasia cu M. S. R. dupa capitularea Plevnei la 28 Novembre 1877. L) Ataculu positiuniloru inamice la 27 Augustu 1877. M) Reluarea Grivitiei la 31 August 1877 diminétia. N) Ataculu positiuniloru dela Dolne-Dubnik la 31 Octobre 1877 de cátra cavaleri'a romana. O) Trecerea M. S. R. peste platoulu dela Bucovu la 28 Noembre 1877. Tablourile sub Lit. A si B sunt deja gata. Pre-

tiulu tablouriloru va fi loco Bucuresci pentru bucata 40 lei (2 Napoleoni); la comande din afara se voru adauge spesele de ambalagiu si transportu. Acei Domni cari voru voi a posede aceste tablouri se potu adresá la dnii: Gr. Luis librariu strad'a Lipscani Nr. 18 séu la d. Lachmann strada Gri-viti'a Nr. 57 si la magazinulu de tablouri alu d. Harsch et Comp. calea Victoriei Nr. 74 — in Bucuresci. Se potu face si abonamente pentru seri'a intréga, care se va complectá numai in cursu de 2 ani de acuma inainte, esindu cam din 2 in 2 luni cáte unu tablou. Cáte 2 lei din fiecare tablou vendutu se destina in folosulu veduveloru si alu orfelineloru romaniloru cadiuti in campani' dela 1877—1878. Credemu, cá fiecare Romanu, care scie apretiuí faptele glorióse ale armatei romane in campani'a din urma, voindu a-si impodobi locuinti'a, va preferi a-si procurá unulu séu mai multe din acele tablouri cari voru aratá si generatiuniloru viitóre, ce póte Romanulu inspiratu de sentimentulu iubirei de patri'a si alu onórei.

(D a t i n e d e a l e Z u l u - C a f r i l o r u .) Witt missionariulu Zuliloru tienu mai deunadi la Londr'a o conferintia interesanta despre Zulu-cafriu, care erá fórté remarcabila prin aceea, cá intre ascultatori se aflá Umcielantaba, verulu lui Cetyvayo, domnitoriulu Zuliloru. Witt aratá, cá Zuliloru le place se vorbésca si se discute despre intrebari, cate o data grele. Cu totulu deosebite suntú datinele loru la insuratóre. Fetele se vendu din partea parintiloru ginerelui in spe pentru atatea si atatea capete de vite. Déca casatori'a catuva timpu nui binecventata cu prunci atunci are barbatulu dreptu, de-a cere vitele cáte le-a datu pentru soci'a (borés'a) s'a dela socru-seu inapoi. Bucuri'a cea mai mare o simte unu tata, candu i-se nasce o fata, din cauza, cá elu traiesce cu speranti'a, cá maritandusi o data fat'a 'si va intorce tóte vitele cate le-a datu pentru soci'a s'a, candu s'a insuratu, ba póte 'i va aduce si mai multu. Lucrulu campului este tréba femeiloru, barbatii in genére se ocupa numai cu mulsulu vaciloru. Femeiloru pe lenga pedépsa de mórté nu e iertatu se atinga o vaca. Colibéle, din care fiecare femeia are cate una propria, sunt facute de nuiele si de paie. Fumulu de la vatra care se afla in mediulocu colibei, iese pe usia afara. Zulii credú in migratiunea sufleteloru si pentru ei sierpii suntú santi, cáci ei tienu, cá in sierpi se straplanta sufletele celoru mórti. — Interesanta este diferinti'a intre datinele nóstre si ale Zuliloru la inchiarea casatoriei: la noi cumpera socrulu pe ginere pre candu la Zulii ginerele este acel'a, care cumpera pe fata, pe viitórea s'a consórtá. In care procedere este mai multa logica?

Inventiune noua.

Pipe de buti cu incuietóre, cari fara chei'a loru de alama nu se potú deschide.

Aceste intrecu in cualitatea si durabilitatea loru tóte celelalte soiuri de pipe (canale.) Pentru fiecare pipa se dá deplina garantia si sunt de vendiare cu 70 cr. bucat'a la

Peter Kremer

1—3

strungariu in Brasiovu.

Unu fortepianu fórté buuu

se afla de vendiare cu unu pretiu moderatu in casa din Scheiu strad'a: „la Crucea Capitanului“ Nr. 493
5—5

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 26 Martiu st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	64.25	Oblig. rurali ungare . . .	77.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu). . .	64.25	„ „ Banat-Timis. . .	84.25
Losurile din 1860 . . .	117.25	„ „ transilvane. . .	77.—
Actiunilebancei nation. . .	800.—	„ „ croato-slav. . .	87.—
„ instit. de creditu . . .	245.70	Argintulu in marfuri . . .	100.—
Londr'a, 3 luni. . .	117.10	Galbini imperatasci . . .	5.54%
		Napoleond'ori . . .	9.32%
		Marci 100 imp. germ. . .	57.45

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografia: Ioane Gött si fiu Henriou.